

Asia: VN/2062/2020

Lukiodiplomiselvitys 2020

Vastaajaa koskevat perustiedot

Vastaatkeko

- a) lukiokoulutuksen järjestäjän roolissa

A) Luvussa 2 on kuvattu lukiodiplomit osana nykyistä lukiokoulutusta

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

- 1) Vastaavat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

B) Luvussa 3 on kuvattu lukiodiplomien saavutettavuutta ja yhdenvertaisuuden toteutumista

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

- 1) Vastaavat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

C) Luvussa 4 on kuvattu lukiodiplomien arvioinnin nykytila ja kehittäminen

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

- 2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

On tärkeää, että lukiodiplomien arviointi on samalla tavalla yhdenmukaista kuin ylioppilastutkintoon kuuluvien kokeiden. Jos lukiodiplomilla voi jatkossa korvata yhden ylioppilastutkinnossa vaadittavan

kokeen, näin olisi myös toimittava: ensin alustava arviointi lukiossa ja tämän jälkeen Ylioppilastutkintolautakunnan sensoreiden tekemä arviointi.

D) Luvussa 5 on käsitelty lukiodiplomien tuomista osaksi yo-tutkintoa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

1) Ovat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Olisi erittäin hyvä asia, jos kokelas voisi halutessaan korvata yhden ylioppilaskokeissa kirjoitettavan aineen lukiodiplomilla. Tällä uudistuksella voitaisiin vaikuttaa merkittävästi esimerkiksi siihen, etteivät lukiolaiset lopettaisi monivuotista musiikkiharrastustaan lukio-opintojen vaativuuden vuoksi. Lisäksi se parantaisi taito- ja taideaineiden asemaa lukiokoulutuksessa, koska opiskelijat todennäköisesti valitsisivat niitä nykyistä enemmän ja ne olisivat yhdenvertaisia ylioppilastutkinnon aineiden kanssa.

E) Luvussa 6 on käsitelty diplomien hyödynnettävyyttä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Luvun loppuyhteenvedossa todetaan, että korkeakouluille tulee tarjota nykyistä enemmän tietoa lukiodiplomijärjestelmästä. Tämä on erittäin tärkeää, kuten myös yhteistyö korkeakoulujen kanssa lukiodiplomien ja niiden arvioinnin kehittämisessä.

Voisiko lukiodiplomien huomioiminen tiettyjen alojen opiskelijavalinnoissa olla samalla tavalla velvoittava kuin mahdollinen velvoittavuus lukioille tarjota lukiodiplomikursseja?

F) Luvussa 7 on käsitelty lukiodiplomien kehittämiskohteita. Lukiodiplomit saatettiin nykyiseen muotoonsa lv. 2004-2005 aikana, ja niitä voi suorittaa taito- ja taideaineissa kahdeksaa erilaista. Luvussa mm. selvitettiin, miten lukiodiplomeita voitaisiin hyödyntää nykyistä useammassa oppiaineissa ja kansainvälisissä tiedekilpailuissa.

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Yllä oleva valinta näkemyksistä oli vaikea ja olisi ollut hyvä, jos vaihtoehtona olisi ollut 'Ovat lähes kokonaan'. Koulutuksenjärjestäjillä tulisi olla oikeus päättää, missä aineissa se tarjoaa lukiodiplomien suorittamismahdollisuuksia.

1.1. Lukiodiplomijärjestelmää tulisi edelleen kehittää ja syventää sekä se tulee liittää entistä vahvemiksi osaksi lukio-opetusta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Koulutuksenjärjestäjillä tulisi olla oikeus päättää, missä (vähintään) kolmessa aineessa opiskelijat voivat suorittaa lukiodiplomin.

1.2. Sopiva viranomainen tätä työtä johtamaan ja koordinoimaan olisi Opetushallitus, jonka vastuulla lukiodiplomien kehittäminen on ollut koko niiden olemassaolon ajan.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

2. Lukion opetussuunnitelman perusteet (OPH Määräykset ja ohjeet 2019:2a) -asiakirjassa määritellyissä taito- ja taideaineissa lukiodiplomien suorittaminen asetettaisiin kaikkia lukiokoulutuksen järjestäjiä velvoittavaksi. Tämä muutos kohdistuisi siis kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeihin. Tämä luo muutostarpeen lukiolakiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Mahdollisuus suorittaa kolme lukiodiplomia on hyvä lähtökohta, mutta aineita ei tulisi määrittää valtakunnallisesti, koska lukioiden toimintaympäristöt ja vahvuudet ovat erilaisia.

3. Muissa kuin kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa lukiodiplomien järjestäminen säilyisi vapaaehtoisena.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Perustelut löytyvät aiemmista vastauksista, mm. edellisestä.

4. Tätä edellä kuvattua muutosta tuettaisiin muodostamalla kansallinen rakenne lukioasetuksessa määritellyn kehittäjälukioverkoston varaan. Nykyisistä kehittäjälukioista kaksi keskittyy kuvataiteeseen, kaksi liikuntaan ja kolme musiikkiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

5. Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa kehittäjälukioverkosto erityistehtävälukioverkoston tuella laatisi Opetushallituksen kanssa yhteistyössä pedagogiset ratkaisut, joiden myötä lukiodiplomien suorittaminen mahdollistuisi aidosti maan jokaisessa lukiossa. Tämä pedagoginen ratkaisu sisältäisi ns. pohjakurssien ja lukiodiplomikurssien toteuttamisen. Tämä rakenne luotaisiin etä- ja/tai verkko- /virtuaaliopetuksen avulla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Yllä kuvattu ehdotus on kannatettava, mutta se ei saa sulkea pois lukioiden itsenäisesti tarjoamia opintoja.

6. Suoritetulla lukiodiplominäytöllä voisi korvata yhden ylioppilastutkinnon viidestä kokeesta. Ylioppilastutkintoa suorittava kokelas tekisi siinä tapauksessa äidinkieli ja kirjallisuus -kokeen sekä kolme koetta ryhmästä, johon kuuluu matematiikan-, toisen kotimaisen kielen-, vieraan kielen- ja reaaliaineen koe sekä lukiodiplomin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

7. Ylioppilastutkintotodistukseen tulisi kirjaus siitä, että kokelas on korvannut yhden edellytettävistä ylioppilasaineista lukiodiplomilla. Lukiodiplomista annetaan erillinen todistus. Todistuksen antaa kokelaan oma lukio. Jatkossa siis

lukiodiplomin suoritus olisi ylioppilastutkintotodistuksen liite, eikä päättötodistuksen liite.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Koska ylioppilastutkinnolla on selkeästi suurempi painoarvo kuin lukion päättötodistuksella ja lukiodiplomilla voisi korvata yhden ylioppilaskokeen, lukiodiplomin liittäminen ylioppilastutkintotodistukseen on perusteltua.

8. Lukiodiplomien tuominen osaksi ylioppilastutkintoa edellyttää voimakasta lukiodiplomien arvioinnin kehittämistä. Esitetyt muutokset edellyttävät kansallisen mallin luomista lukiodiplomien arviointiin. Tämä arvioinnin kehitystyö tulee toteuttaa Opetushallituksen johtamana yhteistyössä ylioppilastutkintolautakunnan, korkeakoulujen sekä kehittäjälukioiden kanssa. Esitämme, että lukiodiplomien oppilaitoksen ulkopuolinen arvioija määräytyy perustettavan kansallisen arviointiverkoston kautta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Ehdotus on kannatettava, mutta lukiodiplomeihin liittyvää arviointiosaamista on muissakin lukioissa kehittäjälukioiden lisäksi, joten tarvittaessa voitaisiin harkita, voisiko osa arvioijista olla muista kuin kehittäjälukioista.

9. Korkeakouluille tulee tarjota nykyistä enemmän tietoa koko lukiodiplomijärjestelmästä. Lukiodiplomien kehittämisessä tulisi jatkossa kuulla korkeakoulujen näkemyksiä ja tarpeita nykyistä enemmän, jotta korkeakoulut voivat tulevaisuudessa hyödyntää lukiodiplomeita nykyistä paremmin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Korkeakoulujen suhtautuminen lukiodiplomien merkitykseen on olennainen osa lukiodiplomien sekä taito- ja taideaineiden aseman vahvistamisessa lukiokoulutuksessa. Jos lukiodiplomin suorittaminen rinnastetaan ylioppilaskokeen suorittamiseen ja sillä on merkitystä korkeakoulujen valinnoissa, vaikutetaan myös lukio-opiskelijoiden hyvinvointiin ja jaksamiseen.

10. Tässä selvityksessä esitetyt toimenpide-ehdotukset luovat edellytyksiä lukiodiplomien paremmalle hyödyntämiselle korkeakoulujen opiskelijavalinnassa.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Perustelut tulevat ilmi edellisessä vastauksessa.

11. Kotitalouden lukiodiplomi korvataan yrittäjyyden ja työelämäosaamisen lukiodiplomilla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

4) Olen jokseenkin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Olisi toivottavaa, että kotitalouden lukiodiplomin suorittaminen olisi jatkossakin mahdollista ja uutena lukiodiplomina tarjottaisiin yrittäjyyteen ja työelämäosaamiseen liittyvää diplomia.

12. Käsityön lukiodiplomi muuntuu ja uudistuu teknologian lukiodiplomiksi.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Käsityöhön liittyvän lukiodiplomin uudistaminen on kannatettavaa, jos tämän diplomin suorittaminen mahdollistaa jatkossakin opiskelijalle mahdollisuuden osoittaa käsityöhön liittyvän osaamisensa.

13. Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen sekä teknologian lukiodiplomin kehittämistyö annetaan Opetushallitukselle ja kehittäjälukioille, joiden tehtävänä on kyseisen alan kehittäminen.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Olisi hyvä, jos tässä vaiheessa kehitystyöhön voisivat osallistua muutkin lukiot kehittäjälukioiden lisäksi.

14. Lukiodiplomit pysytetään niissä oppiaineissa/oppiaineryhmissä, joissa osaamisen näyttönä ei voi toimia nykyisen muotoinen ylioppilaskoe.

Lukiopidiplominäyttö ei siis laajene aineisiin, joissa nykyisen muotoisia ylioppilaskokeita järjestetään.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

H) Luvussa 9 selvitysryhmä kuvasi lainsäädäntö-, opetussuunnitelma- yms. muutostarpeet.

Miten kommentoitte selvityshenkilöiden edellä esittämiä muutostarpeita?

Lukiolain (714/2018) 11 §:n 2 momenttia on muutettava, jotta lukiodiplomien tarjoaminen muuttuu velvoittavaksi.

Lukioasetuksen (810/2018) 10 §:n 1 momentin soveltamiskäytäntöön liittyvä muutos on perusteltu.

Ylioppilastutkinnosta annetun lain (205/2019) 10 §:n, 19 §:n ja 3 §:n muutokset ovat perusteltuja.

Myös yllä olevassa neljännessä alakohdassa olevat muutosehdotukset ovat perusteltuja.

I) Luvussa 10 on esitetty ehdotettujen muutosten kustannusvaikutuksia ja niiden kohdentumista.

Vastaavatko esitetyistä muutoksista aiheutuvat kustannukset käsitystänne kustannuslisäyksistä?

2) Kyllä vastaavat suurelta osin

Perustelkaa näkemyksenne etenkin, jos katsotte, etteivät arvioidut kustannukset vastaa esitetyistä muutoksista aiheutuvia kustannuksia:

Maksuton toisen asteen koulutus astuu voimaan asteittain syksystä 2021 alkaen. Maksuttomuus sisältää mm. viiden ylioppilaskokeen suorittamisen maksutta. Nykyisen käytännön mukaan opiskelijat maksavat itse ylioppilastutkintoon osallistumisesta aiheutuvat kustannukset, mutta jatkossa näin ei ole. Onko tämä uusi koulutuksenjärjestäjille tuleva kustannus huomioitu valtionosuuksissa?

Vilén Eila
Kuhmon kaupunki - Kuhmon kaupunki, sivistyslautakunta